

ZÁPIS Z KULATÉHO STOLU „SPOLEČNĚ PROTI DISKRIMINACI“

Diskusní skupina: Prostorová segregace ve školství

23. května 2017

Moderující:

Veronika Bazalová	Kancelář veřejného ochránce práv
Jana Mikulčická	Kancelář veřejného ochránce práv

Účastníci a účastnice:

Martin Procházka	Česká školní inspekce
Vladislava Coufalová	Česká školní inspekce
Lucie Obrovská	Kancelář veřejného ochránce práv
Zuzana Benešová	Kancelář veřejného ochránce práv
Michaela Šťastná	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Anna Pechová	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
Marie Kostruhová	Ministerstvo vnitra ČR, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Miroslav Veselý	Ministerstvo vnitra ČR, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
David Beňák	Úřad vlády ČR, náměstek ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
Aleš Ziegler	Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura)
Irena Marková	Ústavní soud ČR
Anna Šabatová	veřejná ochránkyně práv

Dne 23. května 2017 se v Kanceláři veřejného ochránce práv (KVOP) konal kulatý stůl s názvem „Společně proti diskriminaci“. V rámci této události se sešla diskusní skupina, která se zabývala prostorovou segregací ve školství. Účastníci této skupiny si mezi sebou vyměnili poznatky z praxe.

Úvodního slova se ujala **Veronika Bazalová**, která přivítala všechny účastníky a poděkovala jim, že se účastní diskusní skupiny. To, že se zástupci státní správy zapojují do řešení problému prostorové segregace ve školství je velmi důležité, neboť se jedná o problém stále aktuální. Dle dostupných dat je ve školním roce 2016/2017 v České republice 83 škol s odhadovaným podílem romských žáků 50 % a více (z toho 12 škol navštěvují pouze romští žáci). Moderátorka požádala účastníky, aby se představili a uvedli, jak k řešení problémů diskriminace může přispět organizace, kterou zastupují.

Z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) přijely **Michaela Šťastná**, která pracuje v oddělení školské legislativy, a **Anna Pechová**, která se zabývá základním vzděláním a problematikou romských žáků. Michaela Šťastná poznamenala, že hlavní problém v otázce segregace ve školství nespočívá v legislativě, neboť školské předpisy diskriminaci zakazují. V praxi jsou však tyto předpisy porušovány. Dále upozornila na problematiku nastavení školských obvodů.

Za Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) dorazili **Marie Kostruhová** a **Miroslav Veselý**, oba z odboru veřejné správy, dozoru a kontroly. MV jakožto dozorový orgán nad samostatnou působností obcí zjišťuje v rámci dozoru, zda obecně závazná vyhláška stanovující školské obvody byla vydána v souladu se zákonem a jeho prováděcími předpisy. MV v současné době připravuje metodický pokyn k vydávání těchto vyhlášek. Při abstraktní kontrole zákonnosti je však pro MV bez znalosti místních poměrů složité odhalit skrytý diskriminační účel (účinek) vyhlášky.

Českou školní inspekci (dále jen „ČŠI“) reprezentovali **Martin Procházka** a **Vladislava Coufalová**. Martin Procházka, ředitel Pražského inspektorátu, poukázal na vzrůstající problém profilace pražských veřejných základních škol. Školy (nebo v rámci škol jednotlivé třídy) se profilují na vyučování cizího jazyka. Tyto školy (třídy) však nejsou dostupné pro každého, neboť část vyučování je skrytě financována rodiči – např. probíhá formou odpoledních kroužků. Tento stav je však velmi těžké pro ČŠI zjistit, neboť pochybení školy je těžce prokazatelné. Dále Martin Procházka informoval, že počet stížností adresovaných Pražskému inspektorátu každoročně vzrůstá. V letošním školním roce je jich 200, za jeden den (včerejšek) bylo doručeno celkem sedm, z nichž dvě podávají advokátní kanceláře. Vladislava Coufalová, ředitelka odboru inspekční činnosti ústředí ČŠI, uvedla, že velmi důležitá ve zjišťování segregace ve školství je nová pravomoc ČŠI hodnotit školská poradenská zařízení. Pracovníci těchto zařízení při diagnostice dítěte vždy důsledně nezohledňují prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Dále Vladislava Coufalová poukázala na to, že zjistit ve škole stav, který je následně vyhodnocen jako diskriminace je obtížné a v omezeném časovém úseku náročné. Česká školní inspekce musí při inspekční činnosti zjistit skutečný stav.

Irena Marková, která dříve působila jako právnička u ESLP, podotkla, že od vyhlášení rozsudku velkého senátu ESLP ve věci D. H. a ostatní proti České republice se u ESLP setkala pouze s jednou stížností na segregaci v českém školství.

Po představení všech účastníků se slova ujala **Anna Šabatová**, která prohlásila, že účelem dnešního setkání by mělo být překonání nedostatku informací z terénu. Při řešení diskriminace je důležité poznat strategie těch, kteří se diskriminace dopouštějí. Na základě identifikace způsobů a příčin diskriminace lze stanovit možná řešení problému. Na těchto řešeních by měly zastoupené organizace spolupracovat. Ochrávkyně také podotkla, že vzhledem k malému počtu obětí diskriminace, kteří sami podají antidiskriminační žalobu, by bylo vhodné uzákonit pravomoc ochrávkyně podat žalobu ve veřejném zájmu.

Dalším bodem programu byla prezentace připravená **Veronikou Bazalovou** a **Janou Mikulčickou**. Jana Mikulčická krátce představila právní úpravu, která dopadá na problém segregace. České právní předpisy pojem segregace neznají, zákaz segregace však lze vyvodit z obecného zákazu diskriminace. Veronika Bazalová dále představila část judikatury v oblasti segregace. Bohatou zkušenost se segregovaným školstvím mají USA. Kořeny rozdělení dětí na základě jejich etnicity sahají ke konci 18. století, kdy ve státě Massachusetts vznikly oddělené školy na žádost afroamerické komunity, která chtěla zabránit, aby její děti čelily ve škole rasistickému ponižování. Nejvyšší soud USA se segregací zabýval v roce 1896 ve svém rozhodnutí ve věci Plessy v. Ferguson (oddělení vagonů vlaku podle rasy), kde stanovil zásadu „*separate but equal*“ - oddělení je přípustné tehdy, pokud jsou příslušníkům obou rasových skupin poskytnuty služby na stejné úrovni. Tuto zásadu Nejvyšší soud USA prolomil v roce 1954 v případě Brown v. Board of Education of Topeka. V tomto případě soud stanovil, že oddělená vzdělávací zařízení jsou inherentně nerovná. Segregaci ve školství se několikrát také zabýval ESLP, např. ve věci Sampanis proti Řecku (2008), Oršuš proti Chorvatsku (2010), Sampani proti Řecku (2012) a Lavida proti Řecku (2013). Dále **Jana Mikulčická** uvedla příklady rozhodnutí z Maďarska a Slovenska. Z českých případů byl uveden případ Krásné Lípy, ve kterém však není k dispozici rozhodnutí soudu, neboť rodiče diskriminovaných dětí nepodali antidiskriminační žalobu,

a nedávné rozhodnutí soudu v Ostravě. **Anna Šabatová** poukázala na část ostravského soudního rozhodnutí, která dobře reflektuje postavení romských dětí na některých českých školách.¹

Dále moderátorky představily příklady dobré praxe. V Bulharsku se podařilo desegregovat školy ve Vidinu. Základem desegregace zde byla kampaň motivující romské rodiče zapisovat děti do běžných škol, odborná podpora romských žáků, která jim umožnila dohnat látku, zajištění jídla pro nejchudší děti, integrované mimoškolní aktivity a zajištění dopravy zdarma. Úspěšně proběhlo začlenění romských dětí v Krnově (2007) a Sokolově (2011), kde se osvědčilo rovnoměrné rozdělení romských dětí do ostatních škol (max. 2 až 3 žáci na třídu), zajištění doučování mimo školu v lokalitě, převedení učitelů ze zrušené školy do škol ostatních, zajištění seznamovací aktivity mezi novými žáky a kolektivem jejich nové třídy, spolupráce s neziskovými organizacemi a financování obědů pro děti z chudých rodin. Jako další možná opatření moderátorky uvedly zapojení více asistentů pedagoga (romských i z majority, zajištění bezpečného klimatu ve třídách), vypracování plánů inkluze a desegregace nejen na úrovni státu, ale i na úrovni krajů a obcí, a nové nastavení školských obvodů. Veronika Bazalová také uvedla, že v USA se opouští koncept desegregace na základě rasy, klíčový je nyní příjem rodiny.

K prezentaci účastníci měli několik poznámek. Na základě dotazu doplnila Veronika Bazalová, že desegregační projekt v Bulharsku byl zahájen na základě činnosti neziskové organizace. Účastníci se také vyjádřili k možnosti dopravy zdarma pro žáky ze zrušených škol. Podle **Marie Kostruhové** je důležité, aby bylo zajištěno financování takového opatření, protože toto opatření by mohlo zatížit rozpočty především malých obcí. **Miroslav Veselý** poukázal na možnost, že v případě zrušení segregované školy by její žáci mohli vnímat jako diskriminační to, že do nové vzdálenější školy jsou nuceni dojíždět. Tento problém by se mohl týkat především větších měst. **Zuzana Benešová** poznamenala, že zkušenost s provozováním školního autobusu má město Brno. Účastníci se shodli, že základem k úspěšné desegregaci je kromě práce s žáky a představiteli školy také spolupráce s rodiči segregovaných dětí. **Jana Mikulčícká** k tomu dodala, že ke stejnému závěru dospěli také zástupci neziskových organizací, kteří diskutovali na stejné téma před měsícem.

Diskuse nad předem zaslánými dotazy

Které konkrétní kroky dělá nebo dělala (případně plánuje) Vámi zastupovaná instituce pro vyšší zastoupení romských žáků ve školách navštěvovaných převážně žáky z majority?

David Beňák uvedl, že se úřad, který zastupuje, snaží šířit doporučení veřejné ochránkyně k zápisům do základních a mateřských škol. U povinného předškolního vzdělávání má však obavu, aby nedošlo ke zmaření účelu, za kterým bylo toto opatření uzákoněno, tím, že se romským rodičům bude doporučovat vzdělávat své děti v rámci domácí přípravy. U zápisů do škol/školek stále vládnu zažitá stereotypy, problematický je přístup pedagogů, kteří nezohledňují specifické potřeby dětí ze sociálně slabších rodin. Ne vždy se dá situace vyřešit změnou školských obvodů. Nejrovnějším způsobem přijímání dětí do škol/školek je dle názoru Davida Beňáka losování.

¹ „Obzvláště pro romské děti, které musí často již v raném věku čelit předsudkům a odsudkům majoritní společnosti, v důsledku čehož jsou mnohem zranitelnější než děti z majority, je téměř životně důležité, aby při svém prvotním kontaktu [se základní školou] získaly pocit přijetí a důvěry. Dětská duše si velmi citlivě všímá toho, zda je okolím přijímána či nikoliv, a chová-li se škola k němu již při prvním setkání odmítavě či dokonce nepřátelsky, pak se nelze divit, že se jeho postoje nejen ke škole, ale potažmo i ke všem veřejným a státním institucím stanou v budoucnu hostilními ... Škola jako veřejná instituce se nesmí bránit přílivu romských dětí v obavách z reakce většinové společnosti, ale naopak by měla většinové společnosti dokázat, že i velký počet romských dětí ve třídách může znamenat vysokou kvalitu výuky.“

Z rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2017, sp. zn. 26 C 42/2016

Anna Šabatová sdílela obavu Davida Beňáka o tom, že v praxi může docházet k jednání, které půjde proti původnímu smyslu povinnosti předškolního vzdělávání. Prohlásila, že v dané oblasti je potřeba získat více informací.

Za důležitou považuje David Beňák spolupráci s ČŠI, která by mohla s odborníky v oblasti lidských práv spolupracovat při kontrolách (přizvané osoby). Je také potřeba zaměřit se na změnu postoje rodičů romských dětí, kdy tito rodiče sami nevnímají potřebu desegregace (případ Duchcov – rodiče byli spokojeni s prací třídní učitelky) nebo sice nejsou se způsobem vzdělávání jejich dětí spokojeni, ale nevěří, že by jim někdo s jejich situací pomohl. Rodičům romských dětí je třeba dodat sílu, aby se případně bránili i soudní cestou, role neziskových organizací v této oblasti však nebývá vždy stoprocentní. Další možností, jak se pokusit problém segregovaného školství řešit, je medializace problému. Spolupráci s přizvanými osobami velmi kladně hodnotila Vladislava Coufalová a zdůraznila, že ČŠI bude v této spolupráci pokračovat i v dalších letech. ČŠI má v databázi desítky odborníků, které v průběhu školního roku využívá při inspekční činnosti. Vyzvala také účastníky jednání ke spolupráci s ČŠI.

V reakci na možné medializování segregovaných škol podotkla **Lucie Obrovská**, že se tato strategie může obrátit proti svému původnímu účelu. Problematická je obzvláště v případě, kdy zřizovatel odmítne odvolat ředitele, který se dopustil diskriminačního jednání. Některá média pak mohou z ředitele udělat „lidového hrdinu“.

Veronika Bazalová souhlasila s Davidem Beňákem v tom, že změna určení školských obvodů není samo spásná. Ke stejnému závěru došli také zástupci neziskových organizací. Za důležitý faktor dále označila jev známý jako white flight, kdy rodiče z majoritní společnosti nechtějí, aby jejich dítě chodilo do stejné školy a třídy s romskými dětmi, a tlačí na ředitele škol, aby takové dítě nepřijímal. V opačném případě hrozí, že své dítě ze školy odhlásí.

Anna Šabatová se krátce vrátila k případu Krásná Lípa. V obdobných případech, kdy ze strany rodičů segregovaných dětí není ochota řešit věc soudně, je dle ochránkyně důležité, aby ČŠI konstatovala porušení práva na rovné zacházení a v rámci správního řízení udělila škole sankci. V opačném případě neexistuje jiný nástroj, jak školu za její jednání sankcionovat.

K případu Krásné Lípy se vrátil také **David Beňák**. Na tomto případě demonstroval, že ředitelé si sami nemusí být vědomi svého diskriminačního jednání. V případech segregovaných škol se často objevuje argumentace, že Romové je navštěvovali vždy, že jim takové uspořádání vyhovuje, mají školu blízko atd. Problematické je také krytí diskriminace, kdy společnost má tendenci bezmezně věřit odborníkům – ředitelům, učitelům, školním psychologům, pracovníkům školských poradenských zařízení. Tyto osoby však samy často podléhají předsudkům. Přístup pedagogů je třeba formovat již v průběhu jejich vzdělání.

S nutností upravit vzdělání učitelů souhlasí také Martin Procházka. Za důležité také považuje, aby se změnilo vzdělávání ředitelů, a to s důrazem na poskytování vzdělání jako služby veřejnosti. Dále by bylo vhodné zaměřit se na zlepšení komunikace ředitelů s rodiči i veřejností a zlepšit povědomí ředitelů o smyslu jednotlivých norem školských předpisů. Ředitel má dle Martina Procházky ve škole výjimečné postavení, kdy (až na určité personální pravomoci zřizovatele) ředitel nemá nadřízeného, má však rozsáhlou rozhodovací pravomoc.

David Beňák reagoval na poznámku Martina Procházky o pravomocích ředitelů. Dle jeho názoru by jednání ředitelů měly korigovat školské rady, ty však nefungují tak, jak by měly. Podle **Martina Procházky** je problém zapříčiněn neinformovaností o pravomocích školských rad.

Zuzana Benešová k problematice dodala, že problematický je ve školství také postoj rodičů dětí, kteří se bojí proti postupu školy protestovat. Rodiče se především obávají stigmatizace jejich dítěte jako „potížisty“. Určitým řešením by byla také podpora dětské samosprávy. Jako velký problém vidí **Zuzana Benešová** sociální segregaci ve veřejném školství (vznik privilegovaných škol). Možný způsob řešení segregace na základě etnicity vidí ve zlepšení úrovně segregovaných škol tak, aby tam rodiče z majority chtěli hlásit také své děti.

S tímto názorem nesouhlasila **Lucie Obrovská**, dle jejího názoru dochází k odlivu dětí z majority ze segregovaných škol i v případech, kdy je úroveň vyučování na těchto školách vysoká. Ředitelé těchto škol pak musí řešit problém malého počtu žáků. Dle **Anny Šabatové** je v této problematice potřeba působit na majoritu.

Jako celospolečenský problém vnímá segregaci ve školství také **Michaela Šťastná**. Jako takový by se měl řešit komplexně, na řešení by se měla podílet všechna ministerstva. Důležité je také spolupracovat s rodinou dítěte, pokud se nachází v nevyhovující sociální situaci. Celoživotnímu vzdělání učitelů by mohl napomoci kariérní řád, základ vzdělání však musí zajistit pedagogické fakulty.

Spolupracuje Vámi zastupovaná instituce v otázkách desegregace s jinými subjekty (např. dalšími státními orgány, konkrétními školami, místní samosprávou, zřizovateli, neziskovým sektorem)? Jak se spolupráce osvědčila?

David Beňák uvedl, že Agentura spolupracuje především s obcemi. V současné chvíli Agentura spolupracuje s 46 lokalitami z celé České republiky. Obce mají stěžejní roli v boji proti segregaci (určují spádové oblasti, disponují budovami škol aj.), obce však nejsou připravené strategicky plánovat rozvoj školství. Především v malých obcích tento problém mimo jiné pramení z personálního obsazení odboru školství. Vhodné by proto bylo, aby v této oblasti MŠMT poskytlo obcím větší podporu, především při vytváření a realizaci místních akčních plánů. **Zuzana Benešová** s tímto názorem souhlasila, podotkla, že by mělo pro obce vypracovat v oblasti školství více metodických pokynů. **David Beňák** také vyzdvihl důležitost komunikace se samotnými řediteli a učiteli škol. Je důležité vyslechnout jejich problémy a pokusit se je vyřešit. Někteří ředitelé například nejsou v obecné rovině proti inkluzi, jen nemají důvěru k financování opatření přijatých dle § 16 ŠZ.

Veronika Bazalová poukázala na to, že existuje 11 individuálních systémových projektů v oblasti vzdělávání a dotázala se, zda a jak jsou tyto projekty propojené. **David Beňák** v reakci na dotaz uvedl, že existuje koordinace mezi jednotlivými individuálními systémovými projekty. V rámci agentury je jedna pracovnice pověřena zprostředkovat komunikaci mezi subjekty, které tyto projekty zajišťují. Tyto subjekty mají povinnost se setkávat a vyměnit si poznatky. **David Beňák** dále uvedl, že se v současné době připravuje výzkum zaměřený na segregované školství. Výsledky tohoto výzkumu by mohly být k dispozici v roce 2019.

Miroslav Veselý uvedl, že se na MV v rámci dozorové pravomoci setkávají s vyhláškami obcí, které stanovují školské obvody. Provádějí však spíše formální kontrolu (zda uvedené školy skutečně existují, je pokryto celé území), která jen těžko může podchytit skrytý diskriminační účel (účinek) bez znalostí místních poměrů. Nad rámec abstraktní kontroly zákonnosti může MV obci poskytnout doporučení, obec jim však není vázána. MV shledává 6 – 8 % vyhlášek v rozporu se zákonem (obce mají povinnost vyhlášky zasílat). Kromě abstraktní kontroly zákonnosti vyřizuje MV konkrétní stížnosti na výkon samostatné působnosti obcí. Nejvíce se v oblasti školství jedná o stížnosti na odvolání ředitelů, kterými se však MV nemůže zabývat (pracovněprávní oblast). Co se týče stanovení školských obvodů, zaznamenalo MV pouze jednu stížnost. MV ve spolupráci s MŠMT připravuje pro obce metodický materiál, který se věnuje povinnosti stanovení školských obvodů. Materiál se však výslovně

nevěnuje otázce diskriminace. Miroslav Veselý navrhl, že by ve spolupráci s MŠMT a veřejnou ochránkyní práv mohlo MV materiál doplnit.

Lucie Obrovská k roli MV dodala, že při řešení otázky diskriminace by ministerstvo mohlo spolupracovat s Agenturou, která disponuje informacemi o místních poměrech. **Miroslav Veselý** tuto spolupráci nevyloučil, uvedl, že lze zákonnost vyhlášky přezkoumat na základě konkrétního podnětu.

Které překážky podle Vašeho názoru brání desegregaci v českém školství?

Podle **Anny Pechové** je základem celého problému postoj většinové společnosti. **Martin Procházka** souhlasí, hlavní překážkou v boji proti profilaci základních škol je to, že sami rodiče si přejí, aby jejich dítě takovou školu navštěvovalo. Dle názoru Martina Procházky je určitá profilace v pořádku. K tomu Anna Pechová dodala, že se ve své praxi setkala s případem, kdy děti už v druhé třídě byly rozděleny na základě výsledků testu do dvou paralelních tříd na ty úspěšnější a méně úspěšné.

David Beňák uvedl, že k vyloučení dětí může docházet i jinak než jejich nepřijetím. Jako příklad uvedl situaci, kdy škola vyžadovala platbu za školní družinu dopředu za celý rok, což bylo pro sociálně slabší rodiny nedostupné. **Michaela Šťastná** dodala, že obdobný problém v minulosti znamenala platba za školní jídelnu za delší časový úsek. Dle názoru **Lucie Obrovské** je základ problému vyloučení vytvářen při přijímání dětí.

David Beňák dále uvedl, že velkým problémem v oblasti segregovaného školství je mezigenerační přenos. Romští rodiče, kteří sami byli zařazeni do zvláštní školy, se obávají, aby jejich dítě vzdělání v hlavním vzdělávacím proudu zvládlo. Děti také mnohdy nedokáží pomoci s domácí přípravou. **Jana Mikulčícká** dodala, že také z informací od nevládních organizací vyplynulo, že romští rodiče se často obávají, že nebudou schopni dětem pomoci při přípravě do školy, a tato obava jim brání v tom, aby děti nechali zapsat na jinou, nesegregovanou školu.

Martin Procházka poznamenal, že segregace se dotýká především větších měst. Problém vidí i ve financování škol. Školy stále bojují o žáky, z toho důvodu reagují na poptávku rodičů. Vladislava Coufalová sdělila, že ve společnosti přetrvávají předsudky a ty brání desegregaci.

Jaká jsou dle Vaší zkušenosti vhodná opatření na cestě k desegregaci?

Podle **Vladislavy Coufalové** by desegregaci také pomohlo zveřejňování příkladů dobré praxe škol, které mají velmi dobré výsledky a úspěšně spolupracují např. s neziskovými organizacemi. Pro ostatní školy by to bylo motivující. **Martin Procházka** dodal, že je vhodné zaměřit se i na malé věci. Jako příklad uvedl známkování domácích úkolů známkou nedostatečná. Některé romské děti mají nerovné podmínky v oblasti domácí přípravy, rodiče jim nechtějí nebo nemohou pomoci. Špatné známky z domácích úkolů mohou tyto děti demotivovat. Domácí úkoly by měly především sloužit jako zpětná vazba pro učitele, aby věděli, kde je třeba dítěti poskytnout podporu. Na základě dotazu poznamenal Martin Procházka, že tuto oblast ČŠI částečně hodnotí, a to především na základě podnětů.

Podle **Martina Procházky** je vhodné zaměřit se i na malé věci. Jako příklad uvedl známkování domácích úkolů známkou nedostatečná. Některé romské děti mají nerovné podmínky v oblasti domácí přípravy, rodiče jim nechtějí nebo nemohou pomoci. Špatné známky z domácích úkolů mohou tyto děti demotivovat. Domácí úkoly by měly především sloužit jako zpětná vazba pro učitele, aby věděli, kde je třeba dítěti poskytnout podporu. Na základě dotazu poznamenal Martin Procházka, že tuto oblast ČŠI občas kontroluje, především na základě podnětů.

K domácí přípravě se vyjádřili i ostatní účastníci diskuse. **Anna Šabatová** si myslí, že aby domácí úkoly plnily svůj účel, školy by měly dávat rodičům instrukce, aby svým dětem s jejich vypracováním

nepomáhali. Dle názoru **Vladislavy Coufalové** je množství domácí přípravy neadekvátní. Školy často zadávají nevhodné domácí úkoly, protože např. nestihnout probrat učivo. Časté jsou také rozsáhlé domácí úkoly a úkoly ve formě prezentací. K takovým úkolům však nemají všichni žáci doma stejné podmínky a takové úkoly jsou nepřiměřené a neúčelné. **Lucie Obrovská** podotkla, že nestačí se snažit po kontrole ČŠI napravovat jednotlivá pochybení. Vhodnějším řešením by bylo vypracování metodiky pro danou oblast. **Zuzana Benešová** upozornila, že do řešení této otázky se může zapojit také školská rada tím, že neschválí školní vzdělávací program, který tuto otázku nedostatečně upravuje.

David Beňák poznamenal, že zřizovatelé škol se mnohdy musí potýkat s místní politickou situací. Problematické je také financování desegregace, která znamená pro školu a zřizovatele nemalou finanční zátěž. Za problematickou David Beňák považuje také spolupráci škol s dalšími subjekty (např. OSPOD nebo neziskové organizace), navrhuje provést tematickou inspekci zaměřenou na komunikaci škol s veřejností a dalšími subjekty. Dále David Beňák uvedl některé projekty a jejich výsledky. Projekty byly zaměřeny např. na doučování a podporu rodin, práci sociálních pracovníků nebo street workerů na školách. K úspěšné desegregaci je třeba vždy brát v potaz sociální pozadí žáka a snažit se ovlivnit celkové prostředí na škole. Spolupráce se sociálními pracovníky se osvědčila, školy by takové opatření vítaly. Michaela Šťastná dodala, že se sociálními pedagogy počítá i chystaný kariérní řád. Ti však pravděpodobně nebudou mít pravomoc navštěvovat žáka doma v jeho rodině.

Martin Procházka vidí také jako problematické velké vyčerpání ředitelů, kteří pak nemají čas věnovat se prevenci rizikového chování na školách a zaměřují se pouze na materiální zajištění školy. Další problém představuje popírání přítomnosti šikany ve škole, kdy především u kyberšikany je důležité šikaně především předcházet. K tomu David Beňák dodal, že některé preventivní programy škol jsou čistě formální, školy se dle nich neřídí. Problémové chování lze také řešit za pomoci intervence odborníka, která by byla financována zřizovatelem. Vladislava Coufalová upozornila, že školy sice mají minimální preventivní programy, mluví o šikaně, ale nevnímají, že musí komplexně zajistit bezpečné prostředí pro všechny žáky, kteří se musí ve škole cítit bezpečně.

Jakou roli při řešení segregace podle Vás hraje nastavení spádových obvodů škol?

Vladislava Coufalová se zajímala, zda nastavení školských obvodů tak, že na celém území obce je stanoven jen jeden školský obvod, je v rozporu se zákonem. **Miroslav Veselý** odpověděl, že MV takové stanovení neshledává jako protizákonné, obce však upozorňuje, že v praxi může znamenat aplikační problémy. Pokud by se tuto praxi snažili potlačit, město by mohlo dosáhnout svého cíle tím, že by stávající školy sloučilo a vytvořilo tak formálně jednu školu s detašovanými pracovišti. **Michaela Šťastná** potvrdila, že MŠMT zaujalo stanovisko, že praxe stanovení jediného školského obvodu není v rozporu se zákonem. **Veronika Bazalová** uvedla argumentaci zastupitelů města Liberec, kde je školský obvod takto stanoven.

Návrhy postupů řešení problematiky segregovaného školství, které vzešly z diskuse:

- Zapojení odborníků na problematiku segregovaného školství jako přizvaných osob při kontrolách ČŠI
- Medializace problému a následně jeho řešení. Medializovat příklady dobré praxe úspěšných škol.
- Spolupráce s pedagogickými fakultami, zlepšení povědomí budoucích pedagogů o problematice segregovaného školství

- Doplnění vzdělání ředitelů o oblast dodržování lidských práv a o oblast odstraňování předsudků
- Zabránění profilace základních škol, která by vedla k diskriminaci
- Podpora činnosti školských rad, příprava metodiky a vzorového volebního řádu
- Zamezení skrytých diskriminačních praktik (např. požadavek roční platby za školní družinu)
- Zlepšení úrovně škol s vysokým zastoupením romských žáků
- Zapojení všech ministerstev do řešení problému, vzájemná výměna informací
- Spolupráce se sociálními pracovníky
- Tematická inspekce ČŠI zaměřená na komunikaci škol s veřejností
- Přizpůsobení domácí přípravy
- Podpora obcí (metodické pokyny)